

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Universitetsledningens kansli
Ingela Elofsson

REMISS
2008-08-26 dnr G 8 3348/08

1 / 1

Fakultetsnämnderna
Universitetsbiblioteket
Göteborgs universitets studentkårer

Policy och handlingsplan för utbildningens forskningsanknytning och forskningens utbildningsanknytning

Bifogat översändes förslag till policy och handlingsplan för utbildningens forskningsanknytning och forskningens utbildningsanknytning. Förslaget, som har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av Sven-Åke Lindgren (sammanställande), Samhällsvetenskapliga fakulteten, Karin Kjellgren, Sahlgrenska akademien och Maxim Fris, Göteborgs universitets studentkårer, har diskuterats i Grundutbildningsberedningen och Forskningsberedningen.

Synpunkter på förslaget önskas snarast och senast den 1 oktober per e-post till Ingela.Elofsson@gu.se. Svaren kommer att redovisas i Grundutbildningsberedningen den 16 oktober varefter underlaget bereds för rektors beslut.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Lennart Weibull', written over a horizontal line.

Lennart Weibull
Prorektor

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Grundutbildningsberedningen

Sven-Åke Lindgren

Karin Kjellgren

Maxim Fris

FÖRSLAG

2008-08-26 dnr G 8 3348/08

1 / 5

Forskning och utbildning i samspel – utbildningens forskningsanknytning och forskningens utbildningsanknytning

POLICY

Högskolornas verksamhet ska enligt högskolelagens (HL) 1 kap. 2 § kännetecknas av utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. Vidare ska verksamheten, enligt 3 §, bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Målen i HL för utbildning på grund- och avancerad nivå anger att studenterna ska utveckla kompetenser som förutsätter att utbildningen kännetecknas av samverkan mellan forskning och utbildning (HL 1 kap. 8, 9 §§ samt examensordningen).

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas förmåga

- att göra självständiga och kritiska bedömningar
- att självständigt urskilja, formulera och lösa problem
- att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå
- att följa kunskapsutvecklingen
- att utbyta kunskaper även med personer utan specialistkunskaper inom området.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildningen på grundnivå i syfte att ytterligare utveckla studenternas kompetens

- att självständigt integrera och använda kunskaper
- att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, samt
- att utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

En väl utvecklad forskningsanknuten utbildning på grund- och avancerad nivå är både en förutsättning och en möjlighet för forskningens uppgift att, enligt HL 1 kap. 2 §, samverka och kommunicera med det omgivande samhället om sin verksamhet genom olika uppdrag.

Enligt måldokumentet *Göteborgs universitet 2010* är utbildningens forskningsanknytning och dialogen mellan forskare och studenter avgörande för universitetens långsiktiga kunskapsuppbyggnad. I Göteborgs universitets strategiska plan 2007 – 2010 understryks att forskning och utbildning måste samverka för ömsesidig utveckling. Universitetets forsknings- och utbildningsstrategier 2009 – 2012 slår fast att all utbildning på grundnivå och på avancerad nivå ska ha en tydlig forskningsanknytning och att all forskning ska ha utbildningsanknytning.

Forskningsanknytning i betydelsen ett nära samband mellan forskning och utbildning omfattar både grundforskning och tillämpad forskning. Därutöver omfattas också forskning om undervisning och lärande, så att pedagogisk utbildning och fortbildning av doktorander och lärare utformas i enlighet med högskolelagens intentioner.

Forskningsanknytning ska tillämpas progressivt, vilket innebär att intensiteten och formerna för samverkan mellan forskning och utbildning tilltar och varieras mellan grund- och avancerad nivå samt i takt med fördjupningsinslagen inom respektive utbildningsnivå.

Målsättningen om ett nära samband mellan forskning och utbildning tolkas primärt i termer av forskningsanknuten utbildning. Det är dock både angeläget och fruktbart att tänka i termer av att forskningen utbildningsanknyts. Först då kan ambitionen med forskning och utbildning i samspel fullt ut realiseras, vilket betyder att kompletta miljöer, enligt intentionerna i universitetets forsknings- och utbildningsstrategier, skapas och utvecklas.

HANDLINGSPLAN 2009 – 2012

Samspel mellan forskning och utbildning i syfte att främja långsiktig kunskapsuppbyggnad kan åstadkommas på olika sätt. I det följande anges målsättningar inom tre sammanhängande områden: utbildningens innehåll, lärares/forskares kompetens och uppgifter samt utbildningens arbetsformer. Syftet är att utveckla verksamhetens kvalitet med avseende på samtliga områden.

Utbildningens innehåll

Vår strävan gäller excellens inom båda områdena – undervisning som utvecklas i takt med forskningen och forskning som låter sig inspireras av studenternas engagemang och intressen. (Göteborgs universitet 2010)

Goda förutsättningar för lärande föreligger då en dialog utvecklas mellan lärare och studenter, då läraren har kontakt med aktuell forskning, har ett vetenskapligt förhållningssätt och då han eller hon tillämpar en evidensbaserad pedagogik. Utbildningens innehåll behöver i princip inte förmedlas av forskande lärare, även om det kan vara en fördel. Det gäller element som forskningsrön, teoretiska perspektiv och modeller, vetenskapliga metoder etc. och deras motsvarigheter inom det konstnärliga utbildningsområdet. I syfte att stärka forskningsanknytningen genom betoning av innehållsaspekter ska följande målsättningar realiserats:

- relevanta forskningsresultat presenteras, granskas, diskuteras och används
- institutionens/fakultetens forskning görs känd, liksom forskningsfronterna inom aktuella kunskapsområden
- kurslitteraturen omfattar vetenskapliga texter
- studenterna tränas i vetenskaplig metod och förmågan att utveckla ett vetenskapligt arbetssätt prioriteras
- en medveten progression av allmänna färdigheter (generic skills) utvecklas, t.ex. att kunna söka, lokalisera, kritiskt granska och kreativt använda information
- utveckling av insikt om och processer kring vetenskaplig kommunikation och publicering
- kurser och andra utbildningsmoment formas utifrån förväntade studieresultat enligt HL 1 kap. 8, 9 §§ samt examensordningen
- användning av examinationsformer som både prövar och främjar utvecklingen av kunskaper och förståelse, färdigheter samt förhållningssätt och värderingsförmåga enligt ovan.

Lärares/forskares kompetens och uppgifter

Forskning kan inte prioriteras framför undervisning och vice versa. (Göteborgs universitet 2010)

Utmärkande för högre utbildning av hög kvalitet är att disputerade lärare och aktivt forskande lärare finns med i utbildningen för att undervisa om forskningsresultat och ett vetenskapligt förhållningssätt utifrån egna forskningserfarenheter. Även doktoranders medverkan i undervisningen är av denna anledning betydelsefull. I syfte att stärka forskningsanknytningen genom betoning av lärares/forskares kompetens och uppgifter ska följande målsättningar realiseras:

- huvuddelen av lärare som deltar i undervisningen på grund- och avancerad nivå bör vara disputerade ¹
- utrymmet för forskning i tjänst för undervisande lärare ska generellt sett öka
- tjänstledighet för forskning i tjänst vid uppbärande av externa forskningsmedel ska utformas så att utrymme för viss undervisningstid finns
- professorer och andra erfarna forskare ska även undervisa på grundnivå, så att studenterna tidigt i sin utbildning möter forskningens främsta företrädare
- examinator på grundnivå ska vara minst disputerad, examinator på avancerad nivå ska vara minst docentkompetent ²
- samtliga lärare ska ha högskolepedagogisk utbildning och adekvat fortbildning, exempelvis ha genomgått, eller ha validerats i förhållande till, den av PIL (Pedagogisk utveckling och interaktivt lärande) organiserade högskolepedagogiska kursen om 15 hp
- det ska även långsiktigt finnas forskningsbaserad kompetens inom utbildningens huvudområde, något som är särskilt viktigt att beakta i samband med planering och start av nya kurser och program
- verksamhetsplaneringen ska inriktas på att åstadkomma ett tydligare och starkare samband mellan utbildning på olika nivåer och strategiskt viktiga forskningsmiljöer.

¹ För utbildning inom det konstnärliga utbildningsområdet gäller motsvarande kompetenser (konstnärlig skicklighet) i enlighet med HL 4 kap., 6,8 §§.

² Ibid.

Arbetsformer

Istället ska vi skapa kreativa studie- och forskningsmiljöer som främjar ett kritiskt förhållningssätt hos studenterna och därmed också positivt påverkar samhällsutvecklingen. (Göteborgs universitet 2010)

Studentantal och resurstilldelning gör att undervisningen på grundnivå inom ett flertal utbildningsområden ofta sker i form av storföreläsningar, kompletterad av seminarier och gruppövningar med relativt stort antal studenter. Förhållanden som dessa ger mer sällan utrymme för undervisningsformer som särskilt främjar ett vetenskapligt förhållningssätt. I syfte att stärka forskningsanknytningen genom betoning av ändamålsenliga arbetsformer ska följande målsättningar realiserars:

- utveckla seminarieformen, andra dialoginriktade och studentaktiva undervisningsformer samt laborativa moment på alla utbildningsnivåer
- handledarfunktionen och handledningens kvalitet ska ägnas särskild uppmärksamhet
- undervisningsformer som integrerar utbildningsmoment med forskningsmiljöer ska utvecklas, t ex. uppsatsarbete som knyts till forskningsmiljöer genom tillskapandet av handledningsgrupper
- utveckla former för integration av studier, undervisnings- och forskningsarbete under delar av eller under hela studietiden utifrån ett utbildnings/bildningsperspektiv där studenten ses som en medlem av vetenskapskollektivet.
- utveckla samarbete med Universitetsbiblioteket så att studenternas lärande inbegriper ett självständigt och kritiskt förhållningssätt till olika former av informationskällor, liksom förmåga till vetenskaplig kommunikation (och publicering)